

ฝ่ายใดปฏิเสธที่จะให้ความร่วมมือในการสืบสวน ผู้ที่ปฏิเสธนี้อาจจะต้องรับผิดชอบค่าทนายของอีกฝ่ายหนึ่งด้วย

หมายเหตุ

- ถ้าเด็กเกิดจากการเพาะเชื้อ (*insemination*) ให้ถือว่าชายที่ผู้เป็นมารดาสมรสด้วยนั้นเป็นบิดาของเด็ก ถ้าชายผู้นั้นเห็นชอบด้วยกับการเพาะเชื้อเทียมนี้ แต่ถ้าผู้เป็นมารดาไม่ได้ทำการสมรส การกำหนดการเป็นบิดาเด็กก็จะต้องทำโดยการให้การยืนยัน หรือโดยคำพิพากษาของศาล
- ถ้าฝ่ายหญิงรับไข่จากการบริจาค (*äggdonation*) ก็ให้ถือว่า เธอคือมารดาตามกฎหมายของเด็ก

๑.๖.๒ สัญชาติของเด็กที่เกิด

กฎหมายสัญชาติของสวีเดนจะยึดสายเลือดเป็นหลัก (*härstamningsprincipen*) ซึ่งหมายถึงว่าสัญชาติของบิดามารดาเป็นตัวกำหนดสัญชาติของบุตรของตน

เมื่อตอนเด็กเกิด เด็กจะได้สัญชาติสวีเดนโดยอัตโนมัติ ถ้า.....

- มารดามีสัญชาติสวีเดน
- บิดามีสัญชาติสวีเดน และเด็กเกิดในประเทศสวีเดน
- บิดามีสัญชาติสวีเดน และสมรสกับมารดาของเด็ก
- บิดาเสียชีวิต แต่ในตอนเด็กเกิดนั้นบิดามีสัญชาติสวีเดน และเด็กเกิดในประเทศสวีเดน หรือ
- บิดาเสียชีวิต แต่ในตอนที่เด็กเกิดนั้นบิดามีสัญชาติสวีเดน และสมรสกับมารดาของเด็ก

นับตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ค.ศ.๒๐๐๑ เป็นต้นมา เด็กและเยาวชนสามารถได้รับสัญชาติสวีเดนได้ง่ายขึ้น และผู้ที่มีสัญชาติสวีเดนที่ไปได้สัญชาติอื่น จะยังคงมีสัญชาติสวีเดนอยู่ด้วย ถ้าประเทศที่ให้สัญชาตินั้นไม่ได้เรียกร้องว่าจะต้องคืนสัญชาติสวีเดน และคนต่างชาติที่ได้สัญชาติสวีเดนก็สามารถที่จะมีสัญชาติเดิมของตนอยู่ด้วยได้ ถ้ากฎหมายในประเทศของตนอนุญาต คือ สามารถถือสองสัญชาติ (*dubbelt medborgarskap*) ได้ แต่ผู้ที่มีสัญชาติสวีเดนเพียงสัญชาติเดียวเท่านั้นที่จะได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายจากประเทศสวีเดนอย่างสมบูรณ์

รัฐบาลสวีเดนไม่สามารถที่จะเรียกสัญชาติสวีเดนคืนได้ แต่ประชาชนสามารถที่จะบอกยกเลิกสัญชาติสวีเดนของตนได้

วิธีปฏิบัติสำหรับคนไทย

กฎหมายสัญชาติของไทยระบุเรื่องการได้สัญชาติของเด็กที่เกิดนอกราชอาณาจักรไว้ว่า...

- บิดาและมารดามีสัญชาติไทย และจดทะเบียนสมรส บุตรได้สัญชาติไทย
- บิดาและมารดามีสัญชาติไทย และไม่ได้จดทะเบียนสมรส บุตรได้สัญชาติไทย
- บิดาสัญชาติไทย มารดาเป็นต่างด้าว และจดทะเบียนสมรส บุตรได้สัญชาติไทย
- บิดาสัญชาติไทย มารดาเป็นต่างด้าว และไม่ได้จดทะเบียนสมรส บุตรไม่ได้สัญชาติไทย
- บิดาเป็นต่างด้าว มารดาสัญชาติไทย และจดทะเบียนสมรส บุตรได้สัญชาติไทย
- บิดาเป็นต่างด้าว มารดาสัญชาติไทย และไม่ได้จดทะเบียนสมรส บุตรได้สัญชาติไทย

ดังนั้นในกรณีที่บุตรได้สัญชาติไทย ก็จะต้องมีการแจ้งเกิดต่อสถานเอกอัครราชทูตไทยในประเทศสวีเดนด้วย และเด็กจะได้สูติบัตรที่มีข้อความระบุว่า เด็กได้สัญชาติไทย อันเป็นหลักฐานแสดงการมีสัญชาติไทย และขอให้ผู้เป็นมารดาหรือบิดาที่มีสัญชาติไทย นำชื่อเด็กเข้าทะเบียนราษฎรในประเทศไทย โดยใช้ใบสูติบัตรดังกล่าวเป็นหลักฐานในโอกาสแรก

๑.๖.๓ อำนาจปกครองเด็ก (*Vårdnad*)

ผู้มีอำนาจปกครองเด็ก (*vårdnadshavare*) เป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก และมีหน้าที่ในการอบรม เลี้ยงดู และให้การศึกษาแก่เด็ก

เด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ต้องมีผู้มีอำนาจปกครองอย่างน้อยหนึ่งคน ถ้าเด็กคนนั้นไม่ได้สมรสก่อนหน้านี้ โดยปกติแล้ว บิดามารดาที่สมรสกัน จะเป็นผู้มีอำนาจปกครองร่วมกัน แม้ว่าการสมรสนั้นจะเกิดขึ้นภายหลังที่เด็กเกิดแล้วก็ตาม โดยไม่จำเป็นต้องมีคำพิพากษาของศาลเป็นพิเศษ และทั้งคู่ก็จะเป็นผู้อนุบาล (*förmyndare*) ด้วย

เมื่อมีการหย่าเกิดขึ้น บิดามารดาจะยังมีอำนาจปกครองร่วมกันอยู่ โดยไม่จำเป็นต้องมีคำพิพากษาของศาลแต่อย่างใด แต่ถ้าบิดามารดา หรือฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดต้องการที่จะให้มีการยกเลิกอำนาจปกครองร่วมกัน หรือด้วยเหตุผลอื่น ศาลก็จะทำการตัดสินเกี่ยวกับเรื่องอำนาจปกครองเด็กนี้

๑.๖.๓.๑ อำนาจปกครองร่วมกัน (*Gemensam vårdnad*)

การมีอำนาจปกครองร่วมกันหมายถึง บิดามารดามีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องรับผิดชอบในตัวเด็ก โดยการแบ่งความรับผิดชอบเท่าๆ กัน ซึ่งสามารถแยกออกเป็นกรณีๆ ได้ดังนี้

ก. กรณีที่บิดามารดาสมรส

ถ้าบิดามารดาสมรสกัน ทั้งคู่จะมีอำนาจปกครองเด็กร่วมกัน ถ้าบิดามารดาประสงค์ที่จะเปลี่ยนแปลงเรื่องอำนาจปกครองที่เป็นอยู่ ก็สามารถทำได้โดยอาศัยคำพิพากษาของศาลเท่านั้น โดยศาลจะยึดหลักในการพิจารณาอยู่ตลอดเวลาว่า อะไรคือสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก

โดยหลักการแล้ว จะให้บิดามารดามีอำนาจปกครองร่วมกัน และศาลก็ยังสามารถพิพากษาให้บิดามารดามีอำนาจปกครองร่วมกันได้ แม้ว่าบิดาหรือมารดาจะไม่เห็นด้วยก็ตาม

ข. กรณีที่บิดามารดาไม่ได้สมรส

ถ้าบิดามารดาไม่ได้สมรสกัน ทั้งคู่จะไม่ได้มีอำนาจปกครองเด็กร่วมกันโดยอัตโนมัติ เมื่อเด็กเกิด มารดาจะเป็นผู้ที่มีอำนาจปกครองแต่ผู้เดียว (*ensam vårdnad*) และเป็นผู้อนุบาลแต่ผู้เดียว แต่ถ้าทั้งบิดาและมารดาต้องการ บิดามารดา ก็สามารถมีอำนาจปกครองร่วมกันได้ ไม่ว่าจะอยู่ร่วมกันหรือไม่ โดยมีข้อแม้ว่าต้องมีการทำเรื่องยื่นขออนุญาตเป็นบิดาเด็ก วิธีการก็คือ บิดามารดา หรือฝ่ายที่ต้องการให้มีอำนาจปกครองร่วมกัน ทำการระบุไว้ในตอนที่ตนได้ยื่นขออนุญาตเรื่องการเป็นบิดาเด็กต่อคณะกรรมการสังคม

บิดามารดาทุกคนสามารถยื่นเรื่องนี้ได้โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติ แต่ถ้าบิดามารดาต้องการมีอำนาจปกครองร่วมกันในภายหลัง ทั้งคู่ก็สามารถร่วมกันยื่นเรื่องต่อกรมสรรพากรได้ โดยมีข้อแม้ว่า ไม่มีคำพิพากษาเกี่ยวกับเรื่องอำนาจปกครองนี้มาก่อน และบิดามารดา รวมทั้งเด็กจะต้องมีสัญชาติสวีเดน คนต่างชาติที่ต้องการยื่นคำร้องขอเป็นผู้มีอำนาจปกครองร่วมกัน หลัง

จากได้มีการยื่นขออนุญาตเรื่องการเป็นบิดาเด็กแล้ว สามารถทำได้โดยการยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้น

ค. กรณีของผู้ที่จดทะเบียนคู่ครอง

คู่ที่ได้จดทะเบียนคู่ครอง และผู้มีรักร่วมเพศที่อยู่กินฉันสามีภรรยา (*Homosexuella sambor*) ก็มีโอกาสดำเนินการแต่งตั้งเป็นพิเศษให้เป็นผู้มีอำนาจปกครองเด็กร่วมกันได้โดยศาลชั้นต้น

๑.๖.๓.๒ บิดาหรือมารดาที่ติดยาเสพติด หรือที่ละเลยต่อหน้าที่ของการเป็นผู้มีอำนาจปกครองเด็ก

บิดาหรือมารดาที่ติดยาเสพติด หรือที่ละเลยต่อหน้าที่ของการเป็นผู้มีอำนาจปกครองเด็ก อาจถูกเรียกอำนาจปกครองคืนได้ และมีบางกรณี

สามารถย้ายอำนาจปกครองเด็กไปให้กับผู้อื่นที่ไม่ใช่บิดามารดาได้ โดยไม่จำเป็นต้องไปบิดามารดานั้นได้ละเลยหน้าที่ของตน เช่น กรณีที่เด็กมีความผูกพันอยู่กับครอบครัวอื่นมากกว่ากับครอบครัวของตน และการติดต่อกับบิดามารดานั้นไม่มีเลยหรือน้อยมาก กรณีแบบนี้คณะกรรมการสังคมจะเป็นผู้ยกเรื่องเพื่อให้ศาลพิจารณาดัดสิน

๑.๖.๔ การแนะนำ และความช่วยเหลือเกี่ยวกับเรื่องอำนาจปกครองเด็ก

ผู้ปกครองที่มีปัญหาเรื่องการดูแลเด็ก สามารถขอคำแนะนำ และความช่วยเหลือได้จาก

- คณะกรรมการสังคม (*Socialnämnden*)
- สำนักงานที่ปรึกษาปัญหาครอบครัว (*Familjerådgivningsbyrån*)
- สำนักงานสุขภาพจิตเด็ก และวัยรุ่น (*Den psykiska barn - och ungdomsvården*)
- สำนักงานทนายความ (*Advokatbyråerna*)

๑.๖.๕ ผู้อนุบาล (*Förmyndare*)

ผู้อนุบาล มีหน้าที่ในการดูแลทรัพย์สินของผู้เยาว์ และเป็นตัวแทนในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีจะต้องมีผู้อนุบาล โดยปกติแล้ว บิดามารดาจะเป็นทั้งผู้มีอำนาจปกครอง และผู้อนุบาลของเด็ก ถ้าบิดามารดาของเด็กเสียชีวิต หรือถ้ามีสาเหตุอื่นเป็นพิเศษ ศาลก็สามารถแต่งตั้งบุคคลอื่นให้เป็นผู้อนุบาลได้ และผู้อนุบาลสามารถถูกปลดออกได้ ถ้าไม่มีความเหมาะสมอีกต่อไป เช่น ติดยาเสพติด ละเลยต่อหน้าที่ หรือมีฐานะการเงินที่ล้มเหลว

ผู้ที่มีหน้าที่ขอให้ศาลแต่งตั้ง หรือปลดผู้อนุบาล ได้แก่

- หัวหน้าผู้อนุบาล
- ผู้อนุบาล
- ผู้มีอำนาจปกครองเด็ก
- ตัวเด็กเอง ถ้ามีอายุครบ ๑๖ ปี บริบูรณ์
- สามี/ภรรยา หรือผู้อยู่กินฉันสามีภรรยา และญาติใกล้ชิด

โดยจะยื่นเรื่องต่อศาลชั้นต้น ในเขตที่เด็กมีภูมิลำเนาอยู่ และหัวหน้าผู้อนุบาลจะมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อนุบาล

๑.๖.๖ ผู้พิทักษ์ (*God man*)

ศาลชั้นต้นจะแต่งตั้งผู้พิทักษ์ ให้กับผู้ที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือในการพิทักษ์สิทธิของตน ในการดูแลทรัพย์สินและการใช้จ่ายของตน ทั้งนี้เนื่องจากเจ็บป่วย สภาพจิตไม่สมบูรณ์ ร่างกายไม่สมบูรณ์ หรือมีสภาพร่างกายที่อยู่ในลักษณะดังกล่าว โดย

ผู้ถูกพิทักษ์ จะต้องแสดงความเห็นชอบด้วย ถ้าผู้ถูกพิทักษ์ไม่เห็นชอบ ก็จำเป็นต้องมีใบรับรองแพทย์ หรือมีการตรวจสอบสภาพร่างกายด้วย

อาจมีการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ให้กับผู้เยาว์ได้ ถ้าผลประโยชน์ของผู้เยาว์ไปขัดกับผลประโยชน์ของผู้อนุบาล และการกระทำของผู้พิทักษ์จะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ที่ตนพิทักษ์ นอกจากนี้ในกรณีที่ผู้ได้รับการพิทักษ์ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นของตนได้

ผู้ที่สามารถยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นเพื่อให้มีการแต่งตั้งหรือปลดผู้พิทักษ์ ได้แก่

- หัวหน้าผู้อนุบาล
- ผู้อนุบาล
- ผู้ที่จะได้รับการพิทักษ์ ถ้ามีอายุครบ ๑๖ ปี บริบูรณ์
- สามी/ภรรยา หรือผู้อยู่กินฉันสามีภรรยา และญาติใกล้ชิด

หัวหน้าผู้อนุบาลจะมีหน้าที่ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิทักษ์

๑.๖.๗ ผู้ดูแลผลประโยชน์ (Förvaltare)

ศาลชั้นต้นจะแต่งตั้งผู้ดูแลผลประโยชน์ ให้กับผู้ที่ศาลชั้นต้นมีความเห็นว่า บุคคลผู้นี้ไม่มีความสามารถที่จะดูแลตัวเอง และทรัพย์สินของตัวเองได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากป่วย สภาพจิตไม่สมบูรณ์ ร่างกายไม่สมบูรณ์ หรือมีสภาพการที่อยู่ในลักษณะเช่นนี้ โดยในชั้นแรกจะแต่งตั้งผู้พิทักษ์ให้ก่อน

หน้าที่ของผู้ดูแลผลประโยชน์จะถูกกำหนดให้เป็นไปตามความจำเป็น และอาจจะ เป็นเฉพาะทรัพย์สินบางอย่างเท่านั้น หรือทรัพย์สินที่มีมูลค่าไม่เกินมูลค่าที่กำหนดไว้ หรือดูแลเฉพาะการกระทำบางอย่างเท่านั้นก็ได้ จะต้องมีการยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นในเขตที่ผู้ที่จะได้รับการดูแลพักอาศัยอยู่ หรือยื่นต่อศาลชั้นต้นในกรุงสตอกโฮล์ม ถ้าบุคคลผู้นี้ไม่ได้ อยู่ในประเทศสวีเดน ผู้ที่สามารถยื่นคำร้องเพื่อขอให้มีการแต่งตั้ง หรือปลดผู้ดูแลผลประโยชน์ ได้แก่...

- หัวหน้าผู้อนุบาล
- ผู้อนุบาล
- ผู้ที่จะได้รับการพิทักษ์ ถ้ามีอายุครบ ๑๖ ปี บริบูรณ์
- สามी/ภรรยา หรือผู้อยู่กินฉันสามีภรรยา และญาติใกล้ชิด
- ผู้พิทักษ์

หัวหน้าผู้อนุบาลจะมีหน้าที่ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดูแลผลประโยชน์

๑.๗ การรับบุตรบุญธรรม (Adoption)

ครอบครัวที่ไม่มีบุตร สามารถรับบุตรของผู้อื่นมาเป็นบุตรบุญธรรมของตนได้ และการรับบุตรบุญธรรม นอกจากอย่างอื่นแล้วยังหมายถึงว่า